

Advies nr 60/2016 van 23 november 2016

Betreft: Ontwerp van Koninklijk Besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 7 juli 2002 tot regeling van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren (CO-A-2016-069)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van de vice-eerste Minister en Minister van Werk, Economie en Consumenten, Belast met Buitenlandse Handel ontvangen op 24 oktober 2016;

Gelet op het verslag van dhr. I. Vandermeersch;

Brengt op 23 november 2016 het volgend advies uit:

VOORAFGAANDE OPMERKING

De Commissie vestigt er de aandacht op dat er recent nieuwe Europese regelgeving inzake de bescherming persoonsgegevens werd uitgevaardigd: de algemene Verordening betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en de Richtlijn voor Politie en Justitie. Deze teksten verschenen in het Europese Publicatieblad van 4 mei 2016^[1].

De verordening, meestal GDPR (general data protection regulation) genaamd, is van kracht geworden twintig dagen na publicatie, nl. op 24 mei 2016 en wordt, twee jaar later, automatisch van toepassing: 25 mei 2018. De richtlijn voor politie en justitie moet via nationale wetgeving omgezet worden tegen uiterlijk 6 mei 2018.

Voor de Verordening betekent dit dat vanaf 24 mei 2016, en gedurende de termijn van twee jaar voor de tenuitvoerlegging, op de lidstaten enerzijds een positieve verplichting rust om alle nodige uitvoeringsbepalingen te nemen en anderzijds ook een negatieve verplichting, de zogenaamde “onthoudingsplicht”. Laatstgenoemde plicht houdt in dat er geen nationale wetgeving mag worden uitgevaardigd die het door de Verordening beoogde resultaat ernstig in gevaar zou brengen. Ook voor de Richtlijn gelden gelijkaardige principes.

Het verdient dan ook aanbeveling om desgevallend nu reeds op deze teksten te anticiperen. En het is in de eerste plaats aan de adviesaanvrager(s) om hier rekening mee te houden in zijn (hun) voorstellen of ontwerpen. De Commissie heeft in onderhavig advies, in de mate van het mogelijke en onder voorbehoud van mogelijke bijkomende toekomstige standpunten, alvast gewaakt over de hoger geschetste negatieve verplichting.

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. Het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit (hierna het ontwerpbesluit) wijzigt het koninklijk besluit van het koninklijk besluit van 7 juli 2002 tot regeling van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren (hierna “het KB” en “de Centrale”).

^[1] Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)
Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=OJ:L:2016:119:TOC>
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2016%3A119%3ATOC>

2. Het ontwerpbesluit vindt zijn rechtsgrond in boek VII van het Wetboek van Economisch Recht (hierna WER), in het bijzonder de volgende artikelen uit het Hoofdstuk III betreffende de Centrale voor Kredieten aan Particulieren:

- Art. VII.148, § 2, tweede en derde lid (inhoud, voorwaarden, nadere regels voor de bijwerking en bewaartermijnen van de gegevens in de Centrale);
- Art. VII.149, ingevoegd bij de wet van 22 april 2016¹ (aanwijzing van de personen en termijnen voor mededeling aan de Centrale);
- Art. VII.152, eerste lid (bepalen van andere regels voor de rechten van toegang en verbetering van de consument en zekerheidssteller);
- Art. VII.153, § 1, derde lid (verstrekking van inlichtingen door de Bank);
- Art. VII.156, § 1, ingevoegd bij de wet van 19 april 2014 (aanwijzing van vertegenwoordigers voor het begeleidingscomité).

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

3. De Commissie stelt vast dat het ontwerpbesluit dat haar verplicht² voor advies wordt voorgelegd strekt tot een beperkte en technische wijziging van het bestaande KB. Deze wijzigingen zijn nodig gezien boek VII WER diende te worden gewijzigd door de voormelde wet van 22 april 2016 ingevolge de Richtlijn 2014/17/EU³.
4. Op het eerste zicht hebben de voorgestelde, aanvullende wijzigingen van het bestaande KB (ten opzichte van het K.B.) weinig impact op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.
5. In artikel 2 § 2 van het ontwerpbesluit past het om te verwijzen naar het Rijksregister als authentieke bron voor het bepalen van het identificatienummer, de officiële voornaam en geboortedatum. Dit naar analogie van de redactie van artikel 2 § 1, 1° van het ontwerpbesluit.
6. In de artikelen 4 § 2 en 8 roepen de verwijzingen naar bewaringstermijnen de vraag op of de gegevens zullen worden bewaard voor wetenschappelijke en statistische doeleinden. In voorkomend geval dient de conformiteit met het K.B. van 2001 te worden gewaarborgd door een verwijzing (in het Verslag aan de Koning) naar dit K.B. Ook de conformiteit met de GDPR van dergelijke bewaringsregeling dient te worden verzekerd.

¹ Wet van 22 april 2016 houdende wijziging en invoeging van bepalingen inzake consumentenkrediet en hypothecair krediet in verschillende boeken van het Wetboek van economisch recht, B.S., 4 mei 2016.

² Ingevolge art. VII.218, 2° lid WER.

³ Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010

7. Het opstarten van een nieuwe bewaartermijn van gegevens in artikel 8 van het ontwerpbesluit dient krachtens artikel 4 § 1, 4° WVP rekening te houden met de verjaringstermijn van niet betaalde schuldvorderingen krachtens de artikelen 2262bis en 2277 Burgerlijk Wetboek. Dit wil zeggen dat gegevens dienen te worden gewist uit zowel het negatieve als positieve luik van de centrale van zodra de schuldvordering is verjaard. De wet kan derhalve geen extra bewaringstermijn voorzien voor verjaarde schulden, hetgeen disproportioneel zou zijn.
8. De voormelde opmerking in randnummer 4 betekent evenwel niet dat de laatste wijziging van boek VII van het WER geen activiteiten bevat die relevant zijn voor de regels inzake gegevensbescherming.
9. In dat verband betreurt de Commissie dat haar advies niet werd gevraagd over de recentste wijzigingen aan boek VII (die de basis zijn voor het ontwerpbesluit), en over de wijzigingen aan de artikels van boek VII betreffende (onder meer) kredietwaardigheidsbeoordeling van de consumenten (waar de bronnen voor deze beoordeling gelet op het proportionaliteitsbeginsel dienen te worden getoetst⁴).
10. Het is alvast niet logisch dat art. VII.218, 2° lid WER een adviesverplichting voor (onder meer) de Commissie voorziet voor alle Koninklijke besluiten ter uitvoering van de artikelen VII. 148, VII. 149, VII. 153 en VII. 154 WER, terwijl voor het beperkt aantal wetwijzigingen aan boek VII die in hoge mate relevant zijn voor het (nieuwe) gegevensbeschermingsrecht de afgelopen jaren systematisch geen advies werd gevraagd aan de Commissie. Onder de relevante bepalingen voor het (nieuwe) gegevensbeschermingsrecht vallen bijvoorbeeld de artikelen VII.69, VII.75 en VII.77 (de verplichtingen inzake kredietwaardigheidsbeoordeling) die een zeer ruime appreciatiemarge toelaten bij de bevraging van consumenten.
11. Zoals de EDPS⁵ opmerkte in haar advies van 25 juli 2011, is een van de voornaamste activiteiten de raadpleging door kredietgevers en kredietbemiddelaars van de kredietgegevensbanken om de kredietwaardigheid van consumenten te onderzoeken.
12. Gelet op voormelde overwegingen acht de Commissie het niet aangewezen om haar advies te beperken tot de voorgestelde, aanvullende wijzigingen van het bestaande KB, maar verleent zij uit eigen beweging een ruimer advies, in lijn met voormeld advies van de EDPS.
13. Ook merkte de EDPS⁶ op "*De EDPS is van mening dat de concrete mogelijkheid om de rechten die de betrokkene heeft op grond van Richtlijn 95/46/EG uit te oefenen, is gekoppeld aan de*

⁴ Zie opmerking in punt 10 van voormeld advies van de EDPS.

⁵ Advies van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming betreffende het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake woningkredietovereenkomsten, C 377/5, PB 23 december 2011.

⁶ Zie opmerking in punt 13 van voormeld advies van de EDPS.

mogelijkheid om de mogelijke ontvangers van de persoonsgegevens uit de kredietgegevensbank te identificeren. De doelmatigheid van de verwijzing naar de rechten die voortvloeien uit Richtlijn 95/46/EG kan daarom teniet worden gedaan door het ontbreken van de mogelijkheid voor de betrokkene om duidelijk en voorafgaand vast te stellen welke natuurlijke of rechtspersonen toegang kunnen krijgen tot de gegevensbank"

14. Conform het advies van de EDPS⁷ moet de *"Toegang tot de gegevensbank (...)* worden onderworpen aan de volgende voorwaarden, die moeten worden opgenomen in de tekst van artikel 16:

i) vaststelling van de criteria op grond waar van kredietgevers of kredietbemiddelaars toegang kunnen krijgen tot de gegevensbank en, met name, verduidelijking of de gegevens van een consument alleen toegankelijk moet zijn voor kredietgevers of kredietbemiddelaars die een contract met hem hebben gesloten of op zijn verzoek stappen nemen om een contractuele betrekking met hem aan te gaan:

ii) de verplichting om de consument voorafgaand mede te delen dat een bepaalde kredietgever of kredietbemiddelaar van plan is zijn persoonsgegevens in de gegevensbank in te zien; iii) de verplichting om de consument tegelijkertijd op de hoogte te stellen van zijn of haar rechten op toegang tot de gegevens in de gegevensbank en op het rectificeren, afschermen of uitwissen ervan, overeenkomstig de beginselen van Richtlijn 95/46/EG"

15. De Commissie ziet zich genoodzaakt om te wijzen op de globale noodzaak om de "GDPR Compliance" van (boek VII) WER globaal te onderzoeken. Zonder volledig te willen zijn, wijst zij hierna op enkele aandachtspunten onder de GDPR die een concrete impact zullen hebben op de werking van de Centrale, en waarop noch het WER, noch het ontwerpbesluit op anticiperen.
16. Met ingang van 25 mei 2018 genieten alle betrokkenen ongeacht hun kwalificatie in het WER (consument, zekerheidssteller,...) onverkort de rechten van de GDPR ingevolge de **artikelen 15 (recht van inzage), 16 (recht op rectificatie) en 17 (recht op gegevenswissing / "recht op vergetelheid")**. In dat verband dient de verenigbaarheid van artikel VII.152 en artikel 13 van het ontwerpbesluit met de voormelde rechten vermeld van de GDPR tijdig te worden bekeken.
17. De Commissie stelt vast dat de verantwoordelijkheidsverdeling in artikel VII.152 alinea 2 tot op heden nog steeds niet duidelijk is. Dit terwijl artikel 1 § 4 2° lid WVP oplegt dat de verantwoordelijke voor de verwerking (de Nationale Bank) door of krachtens de wet wordt aangewezen. Anderzijds is de verantwoordelijke voor de verwerking ook verantwoordelijk voor de juistheid van de gegevens krachtens artikel 4 § 1, 4° WVP.
18. De Commissie stelt vast dat artikel 12.6 van het ontwerpbesluit aanvullende voorwaarden oplegt voor het uitoefenen van het recht van inzage die artikel 12.6 GDPR niet voorziet. Een oplossing

⁷ Zie opmerking in punt 14 van voormeld advies van de EDPS.

kan zijn om de werking van deze bijzondere regeling van het recht van inzage en het recht op rectificatie in het WER en het ontwerpbesluit te beperken in de tijd (tot en met 24 mei 2018).

19. Wat de Centrale betreft is ook (nog) geen aandacht geschonken door het WER aan artikel 37 GDPR, die het instellen van de functie van functionaris voor gegevensbescherming ("**data protection officer**") voorziet.
20. Omdat de Centrale een systematische en uitgebreide beoordeling van persoonlijke aspecten van natuurlijke personen toelaat (kredietwaardigheid), die is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, en waarop besluiten worden gebaseerd waaraan voor de natuurlijke persoon rechtsgevolgen zijn verbonden of die de natuurlijke persoon op vergelijkbare wijze wezenlijk treffen, zal ook een **gegevensbeschermingseffectbeoordeling** moeten worden verricht ingevolge artikel 35.3 GDPR.

OM DEZE REDENEN

de Commissie,

Brengt een **gunstig advies** uit onder voorwaarde dat aan de opmerkingen onder randnummers 9 en 15 wordt tegemoet gekomen en vestigt de aandacht op voormelde opmerkingen.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) An Machtens

(get.) Willem Debeuckelaere